

Räddningsmyndigheten som vittne i förundersöknings- och rättsprocesser som gäller eldsvådor

Räddningsmyndigheten hörs i utrednings- och rättsprocessen som vittne om man vill få bevisning på inträffade fakta. Detta innebär i synnerhet observationer på olycksplatsen. Av räddningsväsendets representanter hörs i allmänhet räddningsledaren som vittne. Observationer som är centrala för händelsen, men som är mer punktvisa jämfört med räddningsledarens observationer, kan fås av gruppchefen som var den första på plats (till exempel frågor om de första observationerna när enheten anlände till olycksplatsen) eller den rökdykare som var först på plats (t.ex. eventuella flera antändningspunkter som observerats).

I regel berättar vittnet om sina egna observationer, men i synnerhet räddningsledarrollen innebär att räddningsledaren förmedlar information så att hen utgör en knutpunkt för information och åtgärder. Den som fungerar som vittne ska skilja mellan de observationer som hen själv gjort och de observationer som berättats för hen.

Ett vittne kan höras muntligen vid ett vittnesförhör vid polisinrättningen eller så kan förhöret ske till exempel per telefon eller e-post. Polisen har en central roll i bedömningen av vad som är ett ändamålsenligt sätt att höra vittnet och vilka frågor man särskilt behöver svar på. Om vittnet har erfarenhet av och kännedom om utrednings- och rättsprocessen kan det bästa alternativet vara att lämna ut förhørsberättelsen som vittnet skrivit. Förhørsberättelsen antecknas på polisens standardblankett och polisen ansvarar för dokumentationen av nödvändiga bakgrundsuppgifter. Vittnet bör dock kontrollera att de egna uppgifterna är korrekta och påpeka särskilt om hen har en eventuell spärrmarkering eller ett förbud mot utlämnande av adressuppgifter. Efter att förhöret avslutats bör den förhörda be om en kopia av förhørsprotokollet.

Särskilt ur räddningsledarens synvinkel som fungerar som vittne kan det vara fråga om ett omfattande och tidskrävande uppdrag. Den skriftliga formen ger möjlighet att i lugn och ro strukturera händelseförloppet och observationerna under det. En omsorgsfullt ifylld olycksrapport från PRONTO och utnyttjandet av Handboken för räddningsledare är till stor hjälp när man erinrar sig händelsens olika skeden och gjorda observationer.

I fall som går vidare till domstolsbehandling beslutar åklagaren i sin egen åtalsprövning vem hen vill höra personligen. Alla vittnen som förhörts i förundersökningen kallas alltså inte automatiskt för att höras i rättegången. Även andra parter kan kalla en person som hörts vid förundersökningen till vittne.

Ett vittne har rätt att före rättegången ta del av det egna förhørsprotokollet. Vid rättegången kan vittnet stödja sig på sina anteckningar, men inte läsa sina svar direkt från papperen. Vittnet kan inte heller åberopa att förhørsberättelsen redan ingår i förundersökningsmaterialet, utan vittnet måste svara muntligt på frågorna. Särskilt räddningsledaren som hörs som vittne kan ombes upprepa hela händelseförloppet.

Mer detaljerat: *Anvisningar för begäran om räddningsmyndigheten som vittne vid bränder.*